

Al meer dan dertig jaar toert Tine Ruyschaert solo door het land. Haar woordtheater blijft kleine maar immer volle zalen trekken. De pensioenleeftijd al even voorbij, ziet la Ruyschaert echter geen reden om ermee te knappen. Vol vuur maakt ze reclame voor haar laatste nieuwe show, waarin ze het Oude Testament tot leven wekt via verhalen van vrouwen zoals Eva, Hagar, Judith en vele anderen.

Lieve Wouters

'Zolang ik het goed doe, ga ik voort'

TINE RUYSSCHAERT

GROOTVADER fascineerde kinderen en kleinkinderen met zijn uitnemende vertelkunst, vader speelde amateurtoneel, moeder liep als het even kon zingend door het huis. Tine moest wel iets van al die creativiteit erven. De liefde voor het woord zat er dan ook al van kleins af in. Huiverden de meeste klasgenootjes als het moment van het voorlezen van de traditionele nieuwsjaarsbrief was aangebroken, de kleine Tine kroop bovenop een stoel om haar wensen ten beste te geven aan haar publiek. In de humaniora wachtte ze tijdens de proclamatie haar resultaten niet gespannen af tussen medeleerlingen in de zaal, maar stond ze op het podium bij de leerkrachten een tekst voor te dragen. „Het zit gewoon in mij”, zegt Ruyschaert. Blijkbaar wel, en nog steeds. Onvermoeibaar is deze woordkunstenaar, laureate van de Visser-Neerlandiaprijs en tot vóór enkele jaren docente dramatische kunst aan de Hogeschool Gent.

- Aan welke voorstelling heb je na zoveel jaren de beste herinnering?

Moeilijk te zeggen. Ik stak al mijn voorstellingen zelf ineen en heb alles heel graag gespeeld. Wat ik breng, is tegelijk erg persoonlijk en toch afstandelijk. Persoonlijk, omdat ik teksten uitkies die ikzelf heel kostbaar vind en die me intrigeren. Afstandelijk, omdat het niet mijn eigen woorden zijn, omdat ik me niet inleef in een bepaalde rol. Ik geef geen boodschap of overtuiging mee, maar schotel verhalen voor, geschreven door grote auteurs. De luisteraars doen ermee wat ze willen.

- Er moet toch meer zijn. Wat is het geheim van je succes?

Mijn stem, zeker? De manier waarop ik het breng? Wat ik doe, is meer dan louter voordracht. Ik noem het woordtheater, hoewel ik geen attributen, geen speciale effecten of veel lawaai gebruik. Woorden van schrijvers en dichters hebben zoveel kracht dat je weinig of geen theatrale effecten nodig hebt. Maar als ik niet met vuur zou bewegen of spanning op-

© Kristof Ghyselinck

wekken door te zwijgen of te fluisteren... dan kun je beter thuis bij het haardvuur wat lezen. Mijn nieuwe show gaat over vrouwen uit het Oude Testament. Onvoorstelbaar wat die uitsteken! Ken je het verhaal van Judith? Die hakt het hoofd af van de door Israël gevreesde vijand. Met twee hounen, tsjak, kop af. Daar sta je niet bij stil als je dat gewoon leest, hé.

Ik wilde het Oude Testament tot leven laten komen langs die vrouwen. Het werden negentien portretten. Voor de bewerking van de tekst deed ik een beroep op Jezus van Frans Van Bladel, Luc Devischer en Geert Beheydt. Ik ben geen exegeet, heb niet de pretentie te weten wat in een Bijbelse tekst mag geknipt worden zonder de essentie overboord te gooien. Het gaat over verkrachting en moord, maar ook over draagmoeders, wensmoeders, feministes avant la lettre. Mensen vragen zich af: „Staat dit echt in de Bijbel?” Ja, het staat er.

- Hoe kwam het idee voor de show 'Door toedoen van Bijbelse vrouwen' tot stand? Bewonder je die vrouwen?

Bij de voorstelling van de Nieuwe Bijbelvertaling vroeg de Bijbelstichting me om er een stuk uit voor te lezen. Zo kreeg ik zin om

nog eens een show samen te stellen met teksten uit de Bijbel. Ik raakte gefascineerd door die vrouwen in het Oude Testament. Ik ben geen strijdende feministe, hoewel ik bij verkiezingen wel op vrouwen stem. De Bijbel kwam tot stand door mannen, dat zie je aan de manier waarop over die vrouwen geschreven wordt. Wel, dan breng ik het verhaal van die vrouwen.

Stuk voor stuk wonderlijke vrouwen. Wat ze doen grenst aan het onmogelijke. Maar hen bewonderen? Dat niet. Het zijn niet altijd fraaie kantjes die je te zien krijgt, hoor. Een citaat uit Prediker liegt er niet om: „Ik heb wijsheid gezocht, alles wat er is heb ik proberen te doorgronden. En wat ik vind is altijd weer een vrouw die een valstrik is. Haar hart is een klapnet en haar handen zijn ketenen. Alleen wie God behaagt kan eraan ontsnappen.” Maar je hebt ook Spreuken: „Wie een vrouw gevonden heeft, heeft iets goeds gevonden, hij ontvangt de gunst van de Heer.” De Bijbel zit vol tegenstrijdigheden. Samen vormen ze een uitermate boeiend verhaal.

- Ook met 'Godallemachtig' en 'Marcusevangelie' bracht je religieuze teksten. Welke plaats heeft het geloof in jouw leven?

Ik geloof in de boodschap van die Jezus en vind die de moeite waard om ernaar te proberen leven. Mijn doel is mensen te ontroeren, te doen glimlachen, met verstomming te slaan. Ik wil de Bijbel zo brengen dat mensen niet zeggen: „Oh, maar ik kende dat verhaal al.” Dit Boek is van onschatbaar belang voor onze cultuur, onze beschaving. Mensen beseffen dat te weinig. Milan Kundera schreef in *De ondraaglijke lichteheid van het bestaan*: „Als de dochter van de farao het mandje met de kleine Mozes niet uit de Nijl had gevestigd, zou de Bijbel er niet of zeker niet zo zijn geweest, en onze hele beschaving al evenmin.” Ik hoop dat die boodschap van Jezus almaar meer waarheid mag worden in onze wereld. Daarom moet de Bijbel meer bekendheid krijgen, en ik draag mijn steentje daartoe bij met grote overtuiging.

- Heeft de woordkunst nog een toekomst in een cultuur die meer op het visuele gericht is en waarin alles snel moet?

Er zullen altijd mensen overblijven die willen luisteren en van hun televisie weg willen. Maar het is waar dat onze makkelijke beeldcultuur de gevoeligheid voor dit soort theater niet bepaald bevordert. Het e-mailen en sms'en heeft het schrijven van lange brieven vervangen. De cultuur van zichzelf uitdrukken is ontegensprekelijk veranderd. Ik wil dat niet veroordelen, maar het is anders. Heerlijk vind ik die brieven van beroemdheden zoals Mozart, Rilke of Annie M.G. Schmidt. Dat behoort wellicht voorgoed tot de verleden tijd.

- Je staat nog bijna dagelijks op het podium in Vlaanderen en Nederland. Hoe lang wil je dit nog doen?

Zolang ik het goed doe, speelt leeftijd voor mij geen enkele rol. In september legde ik nog een voettocht af naar Assisi en vorig jaar een pelgrimstocht naar Compostela. Ik ben geen groot sportliefhebber, maar met wandelen en fietsen houd ik graag mijn conditie op peil. Onze lerares bewegingsleer prentte ons in: „Laat het publiek nooit voelen dat je problemen hebt. Ze hebben geen zaken met je verkoudheid of verdriet.” Het publiek moet je enkel beoordelen op grond van je prestatie.

- Zou je het podium kunnen missen?

Moeilijk. Het applaus geeft nog altijd een kick. Maar veel belangrijker nog voor mij is het toeleven naar een optreden. Ik kijk daar telkens weer naar uit. Het geeft me een enorme vreugde. En voldoening wanneer het goed gelukt is. Schrijf maar op, *Door toedoen van Bijbelse vrouwen* is nog niet mijn laatste show.

De Bijbel moet meer bekendheid krijgen. Ik draag mijn steentje daartoe bij met grote overtuiging

Kerk+Leven mag van KBS vijf cd's van *Door toedoen van Bijbelse vrouwen* wegschikken. Schrijf een kaart met volledige naam en adres naar Kerk+Leven • Bijbelse vrouwen, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen. De onschuldige hand doet de rest • Ook welkom op Tine Ruyschaerts website www.tineruyschaert.be.